

Επαναληπτικό φυλλάδιο: ΔΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

1. Να εντοπίσετε τη **θεματική πρόταση**, τις **λεπτομέρειες** και την **κατακλείδα** στις παρακάτω παραγράφους.

α. Οι παραλογές είναι πολύστιχα και αφηγηματικά δημοτικά τραγούδια. Μοιάζουν δηλαδή με μικρά έπη, όπως και τα ακριτικά, με τη διαφορά όμως ότι δεν εξυμνούν ηρωικά κατορθώματα, αλλά αφηγούνται τις δραματικές κυρίως περιπέτειες της ανθρώπινης ζωής με τον τρόπο των παραμυθιών.

Θεματική πρόταση:

Λεπτομέρειες:

Κατακλείδα:

β. Οι παρέες συνομιλήκων αποτελούν εξαιρετικά σημαντικούς φορείς κοινωνικοποίησης των νέων. Μέσα από τις παρέες το παιδί κάνει τις πρώτες του προσπάθειες να δημιουργήσει ένα κόσμο όπου δεν θα υπάρχει αυστηρός έλεγχος των «μεγάλων». Επιπλέον η συμπεριφορά του οργανώνεται και αποκτά κοινωνικό χαρακτήρα, δοκιμάζει νέες εμπειρίες, κοινές με τους φίλους του και πιθανόν διαφορετικές από τα πρότυπα της οικογένειας και του σχολείου. Αναντίρρητα, οι παρέες συνομιλήκων παίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή των νέων.

Θεματική πρόταση:.....

Λεπτομέρειες:

Κατακλείδα:

γ. Μια καλύβα Εσκιμών δεν έχει καμιά απολύτως ομοιότητα με μια καλύβα Ινδιάνων. Οι τελευταίοι φτιάχνουν την καλύβα τους γύρω από ένα πλαίσιο από κοντάρια. Τα μπήγουν στο χώμα πλάγια, έτσι που να ενώνονται σ' ένα σημείο στην κορυφή, σχηματίζοντας ένα είδος πυραμίδας. Την απόσταση ανάμεσα στα κοντάρια την καλύπτουν με φλούδες ή ψάθες ή και με ακατέργαστες προβιές. Μπαίνουν στην καλύβα τους σηκώνοντας ένα πετύγιο του εξωτερικού καλύμματος. Οι Εσκιμώοι αντίθετα φτιάχνουν ημιυπόγεια την καλύβα τους. Τη χτίζουν με πέτρες, που τις σκεπάζουν κατόπιν με βρύα. Γεμίζουν έπειτα τις ρωγμές με περισσότερα βρύα και τέλος συσσωρεύουν χιόνι στα πλάγια και πάνω. Για να μπουν στην καλύβα τους, στηρίζονται στα χέρια και στα γόνατα και σέρνονται μέσα σ' ένα μακρύ διάδρομο, που έχουν σκάψει κάτω από το χιόνι.

Θεματική πρόταση:.....

Λεπτομέρειες:

Κατακλείδα:

δ. Η τεχνολογία επέφερε τεράστιες αλλαγές στον πολιτισμό και αποτέλεσε ευλογία για τον άνθρωπο. Είναι αλήθεια ότι μετέτρεψε την εργασία, χάρη στα μέσα που εξασφάλισε, από κοπιαστική σε άκοπη και απλή διαδικασία. Παράλληλα, απομάκρυνε την πείνα από ένα μεγάλο τμήμα της ανθρωπότητας. Αβίαστα, λοιπόν, συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα παραπάνω στοιχεία, χωρίς να εξαντλούν τον πίνακα των προσφορών της τεχνολογίας προς τον άνθρωπο, δικαιώνουν το χαρακτηρισμό της ευλογίας που της αποδίδεται.

Θεματική πρόταση:.....

Λεπτομέρειες:

Κατακλείδα:

ε. Υπάρχουν διάφορα είδη ρόδων. Άλλα είναι μικρά, με πέταλα κανονικά και σχεδόν ισομεγέθη· άλλα είναι μεγάλα, πελώρια, με τη διάταξη εκείνη των πετάλων που περιγράψαμε. Άλλα ευωδιάζουν πολύ, άλλα λιγότερο και μερικά σχεδόν καθόλου. Άλλα είναι βαθυκόκκινα, βυσσινιά, σα βελουδένια· άλλα τριανταφυλλιά, πιο σκούρα ή πιο ανοιχτά· άλλα κίτρινα βαθιά, άλλα κίτρινα προς το άσπρο και άλλα κάτασπρα. Κάθε ποικιλία έχει τη χάρη της από το κοινό τριαντάφυλλο ως το εκατόφυλλο. Αλλά ο αληθινός βασιλιάς μέσα στα ρόδα και μέσα σ' όλα τ' άλλα λουλούδια είναι το απριλιάτικο, που έχει, να πούμε έτσι, το κλασικό σχήμα του ρόδου και την πιο γλυκιά, την πιο δυνατή μυρωδιά απ' όλα.

Θεματική πρόταση:.....

Λεπτομέρειες:

Κατακλείδα:

στ. Η Ενωμένη Ευρώπη είναι μια πραγματικότητα και αυτό φαίνεται μέσα από την καθημερινή μας ζωή. Τα δικαιώματα που έχουμε ως Ευρωπαίοι πολίτες κάνουν τη ζωή μας πιο εύκολη. Με τη χρήση του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος, την απλή επίδειξη ταυτότητας για να μεταβούμε σε μια άλλη χώρα, με τα μειωμένα δίδακτρα σπουδών που καταβάλλουμε, τα τόσα προγράμματα ανταλλαγής μαθητών στη σχολική ζωή (όπως π.χ. το πρόγραμμα Σωκράτης) συνειδητοποιούμε ότι η Ευρωπαϊκή οικογένεια είναι μια πραγματικότητα. Η Ευρώπη, λοιπόν, έπαψε να είναι όραμα και μετατρέπεται σε τρόπο ζωής.

Θεματική πρόταση:.....

Λεπτομέρειες:

Κατακλείδα:

ζ. Στον μισό αιώνα που τιμάται η Ημέρα κατά του Ρατσισμού δεν έλειψαν τα βήματα προόδου σε κάποιες χώρες, είναι πάντως πολύ λιγότερα απ' όσα εικάζουν οι σχετικοί πανηγυρικοί. Οι φυλετικές διακρίσεις δεν έχουν αμβλυνθεί θεαματικά, η ξενοφοβία παρουσιάζεται σαν να απορρέει από κάποιας λογής «φυσικό δίκαιο», ενώ η μισαλλοδοξία είναι κατά κάποιον τρόπο η νέα κανονικότητα στην οποία σπεύδουν να επιβιβαστούν νέες χώρες, νέοι ηγέτες, νέα πλήθη. Επιπρόσθετα, ο «πόλεμος των πολιτισμών» ή των θρησκειών εννοήθηκε σαν πόλεμος των εκ προοιμίου ανώτερων (των Δυτικών-Λευκών-Χριστιανών) εναντίον των εκ φύσεως κατώτερων λαών.

Θεματική πρόταση:.....

Λεπτομέρειες:

Κατακλείδα:

η. Τείνουμε να θεωρούμε την εργασία ταυτόσημη με την αμειβόμενη απασχόληση, γεγονός που αποτελεί υπεραπλούστευση. Η μη αμειβόμενη εργασία, όπως για παράδειγμα οι δουλειές του νοικοκυριού ή η μικροεπισκευή του αυτοκινήτου μας, απορροφά αρκετό χρόνο στη ζωή πολλών ανθρώπων και είναι συχνά σκληρή κι εξαντλητική. Ακόμη, η εθελοντική εργασία, που προσφέρεται σε φιλανθρωπικές ή άλλες οργανώσεις, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ατομική και κοινωνική ζωή. Τέλος, πολλές εργασίες που διεξάγονται στο πλαίσιο της «άτυπης οικονομίας» δεν εγγράφονται στις επίσημες κρατικές στατιστικές της εργασίας.

Θεματική πρόταση:.....

Λεπτομέρειες:

Κατακλείδα:

2. Να βρείτε ποια από τις περιόδους αποτελεί τη θεματική περίοδο της παραγράφου και να την υπογραμμίσετε:

- α) Σε μερικά σπίτια βρέθηκαν εκτεταμένα τμήματα τοιχογραφιών.
- β) Ένα από αυτά παρουσιάζει ευκίνητους πιθήκους σε φυσικό μέγεθος να σκαρφαλώνουν ανάμεσα σε βράχους.
- γ) Βλάστηση στο έδαφος και χελιδόνια στον αέρα ζωντανεύουν το τοπίο, υπάρχουν μάλιστα και συστάδες από κρόκους.
- δ) Η τέχνη είχε σημειώσει μεγάλη ανάπτυξη στον οικισμό της Θήρας.
- ε) Θαυμάσια είναι η παράσταση ενός Αφρικανού, και άλλα τμήματα κονιαμάτων διακοσμούνται με σπειροειδή θέματα σε ωραίους συνδυασμούς.

3. Να βρείτε ποια από τις προτάσεις αποτελεί τη θεματική πρόταση της παραγράφου και να την υπογραμμίσετε:

- α) Πολλά παρασύρθηκαν από τον αιώνιο αντίπαλο τους, τα ποτάμια, άλλα πάλι ανατινάχθηκαν στον τελευταίο πόλεμο, ενώ αρκετά βυθίστηκαν στις τεράστιες τεχνητές λίμνες των υδροηλεκτρικών έργων.
- β) Τέτοια γεφύρια έπαψαν να χτίζονται από τις αρχές κιόλας του αιώνα, ενώ πιο πρακτικές χαράξεις δρόμων έσπρωξαν στο περιθώριο όσα απέμειναν.
- γ) Από τα αμέτρητα παλιά κτίσματα που δημιούργησε και χρησιμοποίησε ο Ηπειρώτης, εκείνο με το οποίο συνδέθηκε περισσότερο, που εξέφρασε το πείσμα και εξυπηρέτησε τον αγώνα του, ήταν το μονότοξο και άλλοτε το πολύτοξο πέτρινο γεφύρι.
- δ) Άλλα μισογκρεμισμένα κι άλλα έτοιμα να τα γκρεμίσει ο χρόνος, στέκουν εκεί να μας θυμίζουν παλιούς ορεινούς δρόμους,
- ε) Δρόμους του μόχθου που περιδιάβηκε ο Ηπειρώτης για να μπορέσει να επικοινωνήσει, να οδηγήσει τα κοπάδια του, να ανταλλάξει τα προϊόντα του.
- στ) Γνωστά ως τώρα είναι γύρω στα πεντακόσια, ενώ ελάχιστα από αυτά χρησιμοποιούνται ακόμη.

4. Να βάλετε τις περιόδους σε σειρά ώστε να σχηματίσουν μία παράγραφο:

- α) Σε αρχαιολογικές ανασκαφές στο Ιράκ, στην Αίγυπτο και αλλού, βρέθηκαν απανθρακωμένοι σπόροι σιταριού, μερικοί από τους οποίους υπολογίστηκε ότι έχουν ηλικία περίπου 8.700 χρόνων.
- β) Επίσης οι κάτοικοι των λιμναίων οικισμών της Ελβετίας καλλιεργούσαν ένα μικρόκοκκο είδος σιταριού.
- γ) Το σιτάρι είναι από τα πρώτα φυτά που καλλιεργήσε ο άνθρωπος και τα ίχνη του χάνονται στα βάθη της ιστορίας.